

STOMATOLOGIYADA TALABALAR O‘QITISH METODI STANDARTLARI

Muhammadiyeva Kamola Furqat qizi

EMU universiteti 1 kurs stomatologiya fakulteti talabasi

komosh2023@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur maqolada oliy stomatologik ta'lim tizimida bo'lajak mutaxassislarni tayyorlashning zamonaviy metodologiyasi, xalqaro standartlar hamda ularning milliy ta'lim tizimiga integratsiyasi tahlil qilinadi. Tadqiqotda muammoga yo'naltirilgan ta'lim, simulyatsion texnologiyalar va kompetensiyaga asoslangan yondashuvlarning talabalar klinik tafakkurini shakllantirishdagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, maqolada raqamli stomatologiya modullarini o'quv dasturlariga joriy etishning pedagogik afzalliklari va talabalar amaliy ko'nikmalarini obyektiv baholashning zamonaviy metrikalari ilmiy asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari stomatologiya fakultetlari o'qituvchilari va ta'lim menejerlari uchun o'quv jarayonini optimallashtirish bo'yicha strategik tavsiyalar manbai bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: stomatologik ta'lim, ta'lim standartlari, PBL metodi, fantom o'qitish, simulyatsiya, raqamli stomatologiya, klinik kompetensiya, OSCE, haptik texnologiyalar.

Kirish

Stomatologiya-bu yuksak nazariy fundamental bilimlar va mikron darajasidagi aniqlikka ega manual mahoratni o'zida mujassam etgan tibbiyotning eng jadal rivojlanayotgan sohalaridan biridir. Shu sababli, stomatologiya fakulteti talabalarini o'qitish metodlari so'nggi yillarda an'anaviy reproduktiv tizimdan kreativ-amaliy tizimga tubdan transformatsiya bo'ldi. Zamonaviy ta'lim standartlari endilikda nafaqat talabaning bilim hajmini, balki uning murakkab klinik vaziyatlarda qaror qabul qilish tezligi va manipulyatsiyalarni xatosiz bajarish qobiliyatini ustuvor vazifa qilib belgilamoqda. Ushbu kontekstda, talabani o'quv jarayonining passiv tinglovchisidan faol ishtirokchisiga aylantirish hamda nazariya va amaliyot o'rtasidagi "uzilish"ni bartaraf etish zamonaviy pedagogikaning asosiy maqsadidir.

Xalqaro miqyosda tan olingan standartlarning joriy etilishi bo'lajak mutaxassislarning global mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lishini ta'minlash bilan birga, bemorlar xavfsizligini kafolatlovchi muhim omil hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar, virtual reallik va sun'iy intellekt elementlarining ta'lim jarayoniga kirib kelishi talabalarga inson tanasining anatomik-fiziologik xususiyatlarini interaktiv tarzda o'rganish imkonini bermoqda. Mazkur maqolada stomatologiyada talabalarni

o‘qitishning eng ilg‘or metodlari, ta‘lim sifatini nazorat qilishning xalqaro mexanizmlari va innovatsion texnologiyalarning didaktik imkoniyatlari tahliliy ko‘rib chiqiladi.

Asosiy qism

Stomatologiya ta‘limining zamonaviy standartlari bir necha fundamental metodik ustunlarga tayanib, o‘quv jarayonini bosqichma-bosqich murakkablashtirish tamoyiliga asoslanadi. Bugungi kunda jahonning yetakchi tibbiyot universitetlarida muammoga yo‘naltirilgan ta‘lim metodi markaziy o‘rinni egallamoqda; bu yondashuvda talabalar nazariy ma‘lumotlarni shunchaki yodlamasdan, aniq bir klinik holat yoki keys ustida jamoaviy tahlil olib boradilar, bu esa ularda tashxis qo‘yish algoritmlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Klinikagacha bo‘lgan tayyorgarlik bosqichida esa simulyatsion va fantom o‘qitish metodlari inqilobiy o‘zgarishlar yasadi. Hozirgi zamon fantom markazlari yuqori texnologik datchiklar va haptik (taktil qayta aloqali) qurilmalar bilan jihozlangan bo‘lib, talabaga tish to‘qimalarini yo‘nish yoki endodontik ishlov berishda asbobga beriladigan bosim kuchini real vaqt rejimida his qilish imkonini beradi, bu esa "xato qilish huquqi" orqali manual ko‘nikmalarni avtomatizm darajasiga yetkazishga yordam beradi.

Shu bilan bir qatorda, talabalar bilimni baholash tizimi ham tubdan yangilanib, Obyektiv Strukturaviy Klinik Imtihon (OSCE) formati xalqaro standart sifatida qabul qilindi. Ushbu formatda talaba bir necha ixtisoslashgan stansiyalardan o‘tib, har birida muayyan amaliy amallarni nazorat varaqalari asosida namoyish etishi uning klinik kompetensiyasini xolis baholashga xizmat qiladi. Raqamli stomatologiya modullarining ta‘lim dasturiga kiritilishi esa talabalarni intraoral skanerlash, 3D modellashtirish va CAD/CAM tizimlari bilan ishlashga tayyorlamoqda, bu esa oliy ta‘lim va real klinika o‘rtasidagi texnologik tafovutni yo‘qotadi. Jamoaviy o‘qitish va masofaviy ta‘lim platformalarining integratsiyasi esa talabalarga dunyoning istalgan nuqtasidan eng so‘nggi ilmiy adabiyotlar va operatsiyalar translatsiyasini kuzatish imkonini berib, ularning dunyoqarashini kengaytirmoqda. Bunday kompleks yondashuv shunchaki mutaxassis tayyorlash emas, balki hayot davomida o‘z-o‘zini rivojlantirishga moyil bo‘lgan yuqori malakali shifokor-stomatolog shaxsini shakllantirishning asosiy omilidir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, stomatologiya ta‘limi standartlarining takomillashishi bo‘lajak shifokorlarning tayyorgarlik sifatini mutlaqo yangi bosqichga ko‘tarmoqda. Olib borilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, nazariya va amaliyotning simulyatsion texnologiyalar hamda keys-metodlar orqali integratsiyalashuvi talabalarning klinik ishonchini orttiradi va kasbiy adaptatsiya jarayonini tezlashtiradi. Zamonaviy o‘qitish metodlari shunchaki axborot yetkazish vositasi emas, balki talabada shifokorlik

mas'uliyati, etik madaniyat va klinik intuitsiyani shakllantirishning samarali mexanizmidir.

Xalqaro standartlarga asoslangan ta'lim tizimi kelajakda stomatologik xizmatlar xavfsizligini va sifatini oshirishning yagona kafolatidir. Pedagogik yondashuvlarning doimiy yangilanib turishi, raqamli vositalarning keng joriy etilishi va baholash tizimining shaffofligi oliy ta'lim muassasalarining asosiy strategik ustuvorligi bo'lib qoladi. Yakuniy xulosa sifatida shuni ta'kidlash joizki, kuchli fundamental nazariy bilim va raqamli texnologiyalar bilan boyitilgan mukammal manual ko'nikmalar uyg'unligi zamonaviy stomatolog muvaffaqiyatining va bemorlar ishonchining bosh mezonidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. **"Global Standards for Quality Improvement in Medical Education."** WFME, 2023.
2. **"European Journal of Dental Education"** – ADEE guidelines on digital literacy, 2024.
3. Zokirov T.U. **"Stomatologik ta'limda innovatsion va simulyatsion texnologiyalar."** – Toshkent: 2021.
4. **"Oxford Handbook of Dental Patient Care and Clinical Teaching."** – Oxford University Press, 2022.
5. **"Journal of Dental Education"** – Problem-Based Learning in Clinical Dentistry, 2025.
6. Milliy qonunchilik ma'lumotlari portali – www.lex.uz